

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
Cenarati: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserti
petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kuzlevo
ulica št. 5, pritrčeno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kuzlevo ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopolne sprejema le podpisane in zaodstopne frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezna številka:
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1.50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	...	120—	120—	180—
3	...	60—	60—	90—
1	...	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Italijansko-romunski spor.

V Rimu, 17. marca.

Komaj par tednov je, kar je italijanski tisk z južnjaški živahnim navdušenjem pisal o rodbinski zvezi, ki naj bi se v najkrajšem času sklenila med italijansko kraljevo hišo Savojevcev z romunskimi Hohenzollernci. Sicer sta v savojski kraljevi rodbini dva primera rodbinske zveze z nekdanjo bavarsko vladarsko hišo — pred kratkim umrla Izabela vojvodkinja Genovska, soproga Tomaža vojvode Genovskega, strica kralja Viktorja Emanuela, je bila bavarska princeznica in njena hči Bona je poročena v bivšim bavarskim princem Konradom — ali bilo bi sedaj privikrat, da bi princ nemškega vladarskega rodu in v resnici vladajoče hiše poročil Italijansko, Savojsko. Slo je za poroko romunskega princa Nikole z italijansko princezino Mafaldo, drugo hčerko kralja Viktorja Emanuela in kraljice Jelenne. Italijansko časopisje je s posebno točnostjo zabeležilo pred kratkim tednom prihod romunske kraljice v Italijo in napovedovalo tudi prihod princa Nikole, in od dne do dne se je pričakovalo, da bo objavljena zaroka. Prošlo soboto pa se je potem javljalo, da je romunska kraljica potovala preko Milana in Genove v inozemstvo, če je niso zamenjali z jugoslovensko kraljico Marijo, čemur je danes sledila vest, da se odgaja poset romunske kraljeve dvojice v Rimu, ki je bil določen na prihodnji mesec.

V italijanski kraljevi rodbini so bile štiri kraljice in je vodstvo italijanske zunanje politike brez dvoma računalo in gotovo tudi še danes računa z njimi kot močnim kapitalom. Pri najstarejši, Jolandi, so se uralovali, ker je prečitala vse politične kombinacije s svojo poroko z neznanim italijanskim grofom. Ostale pa so še tri in politične kombinacije svetlo.

Dandanes, ko je svetovna vojna precej pomelja monarhije in jih zamenjala z republikami, ni ravno lahko najti primerne namestitve za princezine vladarskih hiš in so posebno prestojni nasledniki, ki tu pred vsemi prihajajo v poštev, zelo redki. Oči italijanskih zunanjih politikov so se gotovo v prvi vrsti obračale v London, toda princ Salleski noče o ženitvi niti čuti. Italijanska kraljeva dvojica je posetila Kodanj, je posetila Bruselj, napoveduje se poset švedske kraljeve dvojice v Italijo, govori se o zaroki belgijskega prestolonaslednika z italijansko kraljico Giovanno, in končno o zvezi med Rimom in

Bukarešto. In prav za to zvezo je bilo v Italiji veliko navdušenja, ker bi tesneje zvezala dva naroda latinske krvi.

Včeraj pa je prišla vest, da je odgoden poset romunske kraljeve dvojice v Rimu, ko bi ob tej priliki skoraj gotovo prišlo do sporazuma glede predvidevane rodbinske zveze, in za vzrok odgoditve poseta se naveda nekaj tako neromantično, tako brutalno materialnega, da se vsem romantično navdahnjenim dušam, ki sanjajo o kraljičinah in kraljičinah ježe lasje na glavi. Med Italijo in Romunsko obstoji star spor, ki se tiče romunskih državnih zakladnic, katerih je za približno 60 milijonov lir v romunskih državnih zakladnicah. Romunija je svoječasno te zakladnice konolidirala in tedaj italijanski imetniki zakladnic niso pristali na konsolidacijo v njihovih rokah se nahajajočih vrednostnic, temveč so zahtevali polno izplačilo, na kar pa zopet romunska vlada ni hotela pristati in ni pristala do danes. Tako se ta spor vleče dalje, in v takih razmerah se ni zdelo primereno, da bi posejala romunska kraljeva dvojica Rim, kjer naj bi se govorilo tudi o zaroki in poroki romunskega princa z italijansko princezino.

Ali romunske države zakladnice niso edini vzrok, da med Rimom in

Budimpešto ni prevelikega zaupanja. Dokler je Italija z ozirom na svoj notranji položaj, ki so ga razburkavala boljševiška stremeljenja, neprijazno gledala sovjetsko Rusijo, je bilo zaupanje Romunske napram Italiji veliko. Ko pa je fašizem skoraj do nepoznanja zatrl komunistem in sorodne pojave in se je Mussolini silno podvil, da je vzpostavil z Rusijo diplomatske stike, ter mu je očividno namen, da čim najbolj poglobi zveze med obema državama, se je v Bukarešti začelo zaupanje pretvarjati v nezaupanje in bojazen. Besarabija, žitnica nekdanje Rusije, je v romunskih rokah, in današnja sovjetska Rusija, prijateljica Italije, se ni nikdar odrekla Besarabije! Brez dvoma pripisujejo v Bukarešti temu dejstvu mnogo več važnosti, kot pa vprašanju 60 milijonov nekonsolidiranih državnih zakladnic v italijanskih rokah. A posledica vsemu je, da je v ozračju med Bukarešto in Rimom napetost, ki je vzrok, da bo romunska kraljeva dvojica sicer posetila Italijo, seveda v inkognitu, a se izognila Rimu. Zaroka se seveda tudi odgaja na poznejši čas, če ne morda za vedno.

Deca vladarjev so pač figure na šahovnici, s katerimi igra minister zunanjih stvari.

Ogorčena borba radikalov proti bloku.

Ostra kampanja radikalnega tiska. — Prva ofenziva bloka.

— Beograd, 21. marca. (Izv.) V ospredju včerajšnjih parlamentarnih dogodkov je stalo vprašanje sklicanja verifikacijskega odbora. Rezervirano stališče skupščinskega predsednika, ki ni hotel dati na intervencijo zastopnika opozicijskega bloka preciznega odgovora o času sklicanja verifikacijskega odbora, je vzbudilo vznemirjenje v opozicijskih krogih.

Po nekaterih poročilih je sklepati, da bo sklicana seja verifikacijskega odbora tekom današnjega dneva.

Še drugemu pojavu pripisujejo dalekosežen političen pomen. Opozicijske skupine so včeraj brzojavno pozvale v Beograd vse doma bivačce narodne poslance. Ti poslanci vseh opozicijskih skupin morajo v ponedeljek biti na svojem mestu. Napovedujejo prvo ofenzivo opozicije proti vladi! Blok namerava po zadržanju nekaterih voditeljev preprečiti sprejem finančnega zakona, ki pride dne 28. t. m. v razpravo. Ta parlamentarna taktika pa je zelo problematična kariti s prepre-

čenjem sprejema finančnega zakona bi bili tudi vsi ostali proračuni ministrstev neveljavni in bi torej bila prva usodopolna posledica, da bi bili dne 1. aprila uradniški brez vsake plače in da bi bile državne blagajne brez vsakih razpoložljivih sredstev.

Radikalni tisk, kakor je opaziti, je zadnji čas pričel zelo intenzivno in strastno borbo proti opozicijskemu bloku in radičevcem. V tem boju, ki ima za zdaj še značaj časopisne kampanje, radikalni ne varčujejo s sredstvi. Začeli so sedaj z osebnimi napadi na razne voditelje opozicijskega bloka. Te napade posebno koncentrirajo na radičevce. Začeli so streljati z velikim kalibrom. Danes so v »Balkanu« na uvodnem mestu priobčili pismo občinskega načelnika v Pašinu iz okolice smederevske, v katerem članku se opisuje brutalno postopanje podpredsednika HRSS Ivana Predavca napram srbskim kmetom za časa avstrijske okupacije. Navedeno se tudi imena kmetov, katerim je Predavec na brutalen način odvzel

poljedelske stroje in enemu celo denar, ne da bi jim dal za to priznanice.

Glavni organ radikalne stranke »Samouprava« je pričela odkrito in ogorčeno borbo proti radičevcem ter je napovedala serijo člankov o političnih vratolomnostih Stjepana Radića. Ti članki imajo namen srbskemu narodu točno in jasno predložiti, kaj je Stjepan Radić, kaj je bil in ga obenem opisati kot človeka, ki še vedno satansko mrzi srbski narod in kaže do njega ravno tako zlobno sovraštvo kakor so ga kazali nekdanji avstrijski nasilniki. Današnji članek »Samouprave« konstatira nerealno politiko voditelja hrvatskih seljakov in obžaluje, da podpirajo politične neumnosti tega Radića tudi nekateri srbski politiki, to baš v momentu, ko je Stjepan Radić doživel s svojo propagando v inozemstvu popoln poraz. Vsemu kulturnemu svetu razgaljenemu in povsod diskreditiranemu Stjepanu Radiću pomagajo ljudje, da bi dobil v svoje roke usodopolni vpliv na politično življenje naše države.

Napram ljutim napadom radikalnega tiska je tisk opozicijskega bloka za sedaj zelo rezerviran in le stvarno skuša preprečiti javnost, da zasleduje opozicijski blok popolnoma praktične in realne politične cilje. Današnja »Demokratija« kratko odgovarja na vse napade s tem, da se g. Pašić lahko krčevito oprijemlje za vsako bilko, da podaljša svoji vladji življenje za nekaj dni, toda radikalna stranka je zadeta v glavo, smrtnoranjena se je že zgrudila na tla oni dan, ko je bil na Hrvatskem storjen sklep, da Hrvati odpotujejo v jugoslovenski parlament. Ta dan je 108 radikalnih poslancev, ki so zastopali veliko srbsko idejo, bilo obglavljenih, in zmaguje jugoslovenska koncepcija države in narodne misli na srečo domovine in na srečo naroda.

VERIFIKACIJA RADIČEVH MANDATOV.

— Beograd, 21. marca. (Izv.) Za časa včerajšnje seje narodne skupščine so v opozicijskih krogih z vznemirjenostjo razmotirali vprašanje verifikacije ostalih Radičevih mandatov. K skupščinskemu predsedniku je bil odposlan zastopnik bloka poslanec Dragutin Pečić ter je od gosp. Ljube Jovanovića zahteval pojasnila, kdaj se ima sklicati seja verifikacijskega odbora. Poslanec Pečić je naglašal, da je verifikacija teh mandatov nujna zadeva in da jo je treba rešiti pred vsemi drugimi. Predsednik skupščine Ljuba Jovanović je kratko izjavil, da po njegovem mnenju ne obstaja nikakoz zavlačevanje verifikacije, razlogi, da še ni bila seja sklicana, so pa splošne na-

rave, podani v sedanjih političnih momentih. Ne more se nikakor sklepati, da se skuša zavleči verifikacija teh mandatov. Pečić mu je izjavil, da njegova splošna izjava ne pojasnjuje cele stvari, na kar mu je predsednik odvrnil, da izjava nikakor ne znači, da ne bi bila seja verifikacijskega odbora sklicana te dni.

Če ne bo seja odbora sklicana v najkrajšem roku, tedaj namerava opozicijski blok nastopiti v zbornici z vsemi parlamentarno-tehnično razpoložljivimi sredstvi.

— Beograd, 21. marca. (Izv.) Opozicija je najbolj vznemirjena radi tega, ker hoče radikalna vlada odložiti verifikacijo Radičevih mandatov na poznejši čas po sprejetju državnega proračuna. Opozicijski krogi opažajo nenaklonjenost radikalne večine za takojšnje sklicanje verifikacijskega odbora. Ta taktika radikalov je vznemirila opozicijo in zastopniki opozicije so pri predsedstvu skupščine zahtevali, da se ima seja odbora sklicati takoj, kar pa se ni izpolnilo. Vsled tega so včeraj načelniki opozicijskih skupin zahtevali od skupščinskega predsednika, da takoj skliče, oziroma odredi sklicanje verifikacijskega odbora. Predsednik Jovanović je kratko izjavil, da po današnjem jutraj odgovor o tem vprašanju. V slučaju, da bo ta odgovor negativen, namerava opozicija na svojo roko sklicati seja verifikacijskega odbora, ker računa, da ima v odboru večino 11 glasov od 21 na razpolago.

— Beograd, 21. marca. (Izv.) Predsedstvo narodne skupščine je včeraj izročilo vsa ostala skupščinska predložila pooblastila HRSS verifikacijskemu odboru v razpravo z vsemi zadevnimi akti.

DRŽAVNI PRORAČUN BOLGARSKE.

— Solija, 20. marca. (Izv.) Narodno sobranje je včeraj pričelo z načelno razpravo o državnem proračunu za leto 1924-25. Po mnogih trudih in naporih se je sedanjim vladim posrečilo doseči v proračunu ravnotežje. Po sobranju predloženemu proračunu znašajo skupni državni izdatki Bolgarske 622,524,620 levov, skupni dohodki pa 623,650,000 levov. Kakor zatrjujejo, si je vlada v sobranju zagotovila večino za sprejem proračuna.

— Solija, 20. marca. (BTA.) Danes je 140 poslancev pisмено prijavilo svoj vstop v »demokratski zbor«. V vladnih krogih pričakujejo, da se še več poslancev prijavljajo, da ima v sobranju večino zagotovljeno.

PARLAMENTARNE VOLITVE V FRANCJI.

— Pariz, 20. marca. (Izv.) Na predlog ministrskega predsednika Poincaréja je ministrski svet sklenil, da se razpišejo volitve v francoski parlament za 11. maj t. l.

— Pariz, 20. marca. (Havas) Parlamentarne volitve so določene za 11. maj 1914.

Sven Elvestad:

67

Dama v borbi z dvema.

»Preje morate še mene poslušati,« je vzkliknil. »Predno me aretirajo, zahtevam, da odide z mano v ječo tudi ta dama. Izdala je nas, nimam vzroka, da bi imel z njo usmiljenje. Tu v njenem kraju nisem zagrešil nobenega zločina, zato me tudi ne morejo zapreti. Izročiti me morajo Franciji! In potem tudi za to damo ni nobene rešitve. Francoske oblasti bodo takoj zahtevale njeno izročitev. In sedaj Vas vprašam, Vas njenega moža, ali želite, da zadene Vašo hišo katastrofa?«

»To je grozno,« je zajel odvetnik. Francoz se je zmagoslavno nasmehnil.

»Morda vendar nisem brez vsake moči,« je dejal. »Vendar se izplača, da se z mano pogajate.«

»Kaj pa želite,« je vprašal odvetnik. »Želim, da smem to hišo zapustiti kot svobodni mož.«

»In potem?« je vprašal Krag. »Vlak v inozemstvo odhaja v nekaj urah,« je odgovoril. »Nemudoma se vrnem v Francijo.«

»In ovadite Sonjo pri njenih prijateljih?«

»Ne, objubljam, da pozabim nanjo.«

»To je samo obljuba,« je pripomnil Krag. »Kakšno jamstvo pa nam lahko daste?«

»S to obljubo si rešim življenje. Tega ne bom nikdar pozabil, drugih jamstev pa ne morem dati.«

»Gospod odvetnik,« je dejal Krag, »ali Vas smem še enkrat prositi, da telefonirate?«

»Odvetnik se ni premaknil s svojega mesta.«

»Ali hočete?« je vprašal Krag.

Krag je spoznal na njegovem gasu, kako obupan in v zadregi je bil odvetnik. Toda tudi Krag sam je bil v tem trenutku popolnoma zmeden. Ni vedel, ali je bil lopov v resnici tako velik zločinec. Z ozirom na njegove grožnje je pač to domneval. pozitivnega pa ni vedel o tem prav ničesar. Ali je bil morilec, ali ropar? Slišal je ime Bonnet. Ali je bil eden izmed avtomobilskih banditov? Naenkrat je pomislil na orožje, ki ga je Sonja skrila v svojem rokavu. In zasnovale je smel načrt, naj bo usoda sama možu sodnik.

»Ako mu danes darujemo svobodo,« je dejal, »nimamo nobene sigurnosti, da ne izvede morda že jutri maščevanje, s katerim je grozil.«

Odvetnik je vil roke.

»Ne preostaja nam nobena druga izbira,« je mrmral, »in sedaj ko poznam nevarnost, lažje štirim svojo ženo. Ko sem poročil Sonjo, sem vedel, da je bila anarhistinja. Svarila me je in rekla, da lahko napočijo časi, ko bo potrebovala moje zaščite. Povedala mi je, da so v njenem življenju temne, grozne točke. Prevzel sem vso odgovornost nase. Ne morem je zapustiti. Ljubim jo in jo hočem uvesti nazaj v življenje.«

»Jaz pa stojim tu kot policijski uradnik,« je dejal Krag, »prezrli ste, da je nekaj na svetu, kar se imenuje dolžnost.«

»Le grozite!« je zaklical odvetnik. »Ščutil jo bom tudi proti Vam. Ugledno ime imam v Skandinaviji, kot lev se bom boril za njo. Ne smete pozabiti, da je ona danska državljanka. Ničesar ni zagrešila. In ker je stvar tega človeka v nekem

oziru tudi njena stvar, hočem tudi njega braniti. Ne preostaja mi druga izbira. Kaj je ta človek zagrešil? Kdo je on? Kaj veste o njem?«

Ko je odvetnik govoril, je postajal Francoz vedno glasnejši in je kimal kakor v taktu njegovim besedam.

»Na Vašem glasu poznam,« je dejal Asbjörn, »da govori iz Vas skrajno obupan mož. Vi torej sprejemate njegovo obljubo? Ali prevzamete njegovo obljubo? Ali prevzamete tudi ves tveganje?«

»Da, prevzemam.«

»Potem Vam dokažem, da sem v prvi vrsti človek in šele potem policijski uradnik.«

Napravil je z revolverjem več hitrih kretenj.

»Sicer pa imate prav,« je nadaljeval Asbjörn Krag, »saj ne poznam te dame in tudi ne vem ničesar o tem človeku.«

Slišal je, kako je odvetnik v globoki boli nekaj zajecjal, kar je bilo podobno zahvali.

»Potem mi boste pač dovolili,« je izjavil, »da se umaknem iz te hiše, ker nimam ničesar več opraviti. Zelo kasno je že. Saj ne boste nasprotovali, da se poslužim enega izmed avtomobilov?«

Kragov plašč je visel v bližini na stolnem naslanjalu.

Ko je segel po njem, da ga obleče, je položil revolver na mizo in se obrnil s hrbtom proti zločincu. In v tem trenutku je usoda izrekla svojo sodbo.

Zločinec je skočil nekaj korakov naprej, zgrabil za revolver in zmagoslavno zavriskal.

Ko se je Krag okrenil, je zločinec nameraval revolver in sprožil. Toda revolver je odzvenel.

Krag je ostro zrl v obraz vlomilcu, ki je držal revolver v roki. Ko je Francoz opazil Kragov mir in sigurn obraz, se je pojavila na njegovem obrazu silna groza. Ali je v tem trenutku spoznal, da je igra zaigral?

V drugič je hotel ustreliti. V tem hipu je počil iz drugega sobnega kmeta strel in zločinec se je zgrudil na tla, zadet v glavo.

Sonja je sprožila revolver. Držec v roki se pušče samokres, se je tresla na vsem životu.

»Vaša krivda je,« je vzkliknila. »Zakaj ste odložili revolver!«

»Hvala Vam,« je dejal Krag in se poklonil.

»Morda ste mi rešili življenje. Nihče Vas radi tega strela ne pokliče na odgovornost, saj ste bili v silobranju.«

»Usoda je tako hotela,« je ginjeno pripomnil odvetnik. »Ali niste slišali, da je revolver odpovedal?«

Krag je stegnil svojo desnico in odprl svojo pest. V pesti sta ležali še dve revolverski patroni.

Za hip je nastala grobna tišina. Vsi trije so nemo zrl v lice. Naenkrat pa se je odvetniku zjani.

»Sami ste vzeli patrone iz samokresa,« je dejal, »hotel ste torej imeti takšen konec?«

Krag je mirno prikimal in položil patrone na mizo.

Odvetnik je sledil njegovim kretnjam s pomornim pogledom.

»Vaša roka se trese,« je dejal.

»Da, res je,« je začudeno odgovoril Krag, »moja roka se trese!«

KONEC.

Grozeči konflikt med Rusijo in Kitajsko.

Diplomatične zveze pretrgane. — Rusija zasede Mandžurijo.

— London, 21. marca. (Izv.) »Mail« javlja iz Pekinga:

Kitajska vlada je pozvala poslanika sovjetske ruske vlade na kitajskem dvoru Karakana, da takoj zapusti mesto in Kitajsko. Razlog temu je, ker je sovjetska ruska vlada po poslaniku izročila Kitajski ultimatum s tridnevno roko, da oficijelno prizna sovjetsko vlado. Nastopila so med obema državama resna nasprotja in je pričakovati razvoj kritičnih dogodkov. O prekinitvi odnosov med Rusijo in Kitajsko je ponovno razpravljali kitajski ministri svet.

— Pariz, 21. marca. (Izv.) Havas javlja iz Pekinga: Od poslanika Karakana dne 15. marca kitajski vladi izročeni ultimatum sovjetske ruske vlade zahteva v treh dneh priznanje sovjetske Rusije. Ta rok je danes potekel. Zastopnik Rusije je izjavil kitajski vladi, da je po navodilih iz Moskve smatral pogajanja med Rusijo in Kitajsko za prekinjena.

Intrige berlinske diplomacije.

Izvor falzificiranih dokumentov. — Grof Forgach je falzifikator.

— Praga, 20. marca. (Izv.) »Prager Presse« danes objavlja odlomek iz protokola, podpisane od grofa Andrassyja in kneza Bismarcka o pripravah k nemško - avstrijski zvezi z dne 24. septembra 1879. Vsebinsko tega protokola je objavil znani dunajski diplomatični zgodovinar univ. prof. Pflibram v svojem delu: »Politische Geheimverträge Österreichs - Ungarens vom Jahre 1874 bis 1914«. Od lista navedena vsebina tega protokola je popolnoma različna tekstu »Tajne pogodbe med Francijo in Češko-slovaško, pridružene v »Berliner Tageblatt«. Če se primerjata oba teksta, potem ni težko uganiti, odkod so prišli ti tajni dokumenti. List opozarja posebno na odstavek glede Beograda.

— Praga, 21. marca. (K.) Objava dozdavnih tajnih dokumentov k češko-slovaški francoski pogodbi od strani »Berliner Tageblatta« je vzbudila v političnih krogih veliko nevoljo. Prevladuje mnenje, da gre za potvorbo. Tega mnenja je tudi posr. dr. Kafka (nemški nacionalist), na katerega vprašanje je znanji minister dr. Beneš zadevo popolnoma poasil. V razgovoru z dopisniki iz Nemčije je dr. Kafka izjavil, da popolnoma verjame izjavi znanega ministra dr. Beneša, ker ima Češko-slovaška republika interes za ohranitev dobrih odnosov z Nemčijo. Po njegovi vednosti je dr. Beneš vedno odkarjal

— London, 21. marca. (Izv.) Po poročilih iz Pekinga in Moskve so diplomatični odnosi med Kitajsko in Rusijo pretrgani. Položaj označujejo kot izredno kritičen.

Nekateri računajo, da v najkrajšem času zasedejo ruske rdeče čete Mandžurijo. Prekinjenje diplomatskih zvez spravljalo v zvezo z vprašanjem kitajskih železnic. Ruska vlada je zahtevala, da se ji priznajo gotovi interesi do vzhodne železnice, ki je sedaj v rokah nekega francoskega železniškega sindikata. Kitajska je bila sprva pripravljena dati Rusiji gotove koncesije. Francoski poslanik je proti temu oficijelno ugovarjal, na kar Kitajska ni mogla podpisati pogodbe o koncesijah Rusiji. Pogajanja radi železnice so bila nato prekinjena, sledil je obenem tridnevni ultimatum za priznanje sovjetske vlade. Ta ultimatum je kitajska vlada sedaj zavrnila.

kako vojaško konvencijo s Francijo. Dr. Beneš sam je v razgovoru z žurnalisti namignil, da ima glede ponarejenega gotov sum.

»Česke Slovo« danes jasno izjavlja, da ima pri tej stvari svoje prve znane ponarejenke dokumentov grof Forgach. (Za časa aneksijske krize je bil grof Forgach avstro-ogrski poslanik v Beogradu ter so po njegovi inicijativi bili falsificirani razni dokumenti, ki naj bi služili kot pristen dokaz o veleizdaji v znanem dunajskem Friedjungovem procesu proti voditeljem nekdanje hrvatsko - srbske koalicije. Op. ur.)

— Praga, 21. marca. (Izv.) Objavljeni falsifikati o tajni pogodbi so zelo ponesrečeni, kar namah spozna izveščani diplomatski strokovnjaki in pa poznavalec mednarodnega prava. Tajna pogodba govori o »united« - »nem« - »kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev«. V nobenem uradnem dokumentu ni dobili takega naslova za Jugoslavijo, pač pa edino le mednarodno pravno priznani naslov »Kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev«. V političnih krogih z ngorčenjem konstatirajo tudi okolnost, da je hitela odkritja »Berliner Tageblatta« v svet širili oficijozna Wolffova časopisna pisarna, s čemur so se diskreditirali tudi oficijelni diplomatski krogi Nemčije. Iz tega sklepa, da gre tu za posebno intrigo nemške diplomacije.

Politične vesti.

— V opozicijskem bloku vlada veselo razpoloženje, tako ugotavlja »Politika«. V bloku smatrajo, da so izročitvi radičevskih poverilnic štete ure radikalni vladi. Opozicijski krogi so krepko prepričani, da ostane vlada v manjšini v trenutku, ko bodo radičevski mandati verificirani in se radičevski poslanci pojavijo v parlamentu. Splošno znano je, da tudi v bloku žele, da se sprejme državni proračun in da se šele na to prične odločilna borba. Zato je bil tudi v zadnji komunikacije opozicijskega bloka sprejet odstavek, da pridejo radičevci v parlament, šele ko bo verificiran drugi del radičevskih mandatov. Ker radikali očividno ne bodo verificirali radičevskih mandatov prej, predno bo sprejet državni proračun, je jasno, da tudi radičevci ne pridejo v parlament pred 28. marcem. V opozicijskih krogih vlada velik optimizem. Vse računa na to, da pade radikalna vlada že prve dni meseca aprila.

— Iz »diploma« -ne službe. Po poročilu beogradskih listov se v kratkem izvrše številna premeščenja diplomatskih uradnikov iz zunanega ministristva v inozemstvo ter obratno. Premeščenih bo več tujnikov in pisarjev.

— Sporazum med Slovani. »Kurier Warszawski« je prinesel zanimiv pogovor svojega pariškega dopisnika s senatorjem Juvenelom. V tem razgovoru, ki ima napis »Francija, Poljska in Češko-slovaška« je izjavil sen. Juvenel, da je poljsko - češko-slovaški spor meritorno malenkosten. Vidimo, da je v interesu Poljske, da se s tem sprejme sporazum s Češko-slovaško. Če hoče Poljska voditi slovaško politiko, tedaj se mora njena prva faza naslanjati na vzajemnost zblizanja med zapadnimi Slovani. Šele potem bo imela Poljska pravi razgled na ruske zadeve in ob enem možnost vzajemnega sporazuma z Rusijo. Ni dvoma, da bi Praga in Beograd lahko igrala v tej smeri koristno vlogo med Varšavo in Moskvo. So v življenju narodov momenti, ko je posredovanje nezgodno potrebno, a najsposobnejše posredovanje morejo izvršati prijateljske države in narodi. Kdor hoče v Evropi kaj veljati in učiniti, mora imeti na svoji strani večino držav in vlad. Višek politične umetnosti je, umeti ustvariti koalicijo. Senator Juvenel je sklenil svoj govor z naslednjimi besedami: Vam leži na srcu, da bi se slovaške države spoznale, a meni sporazum romanskih

držav. Ne vem, kaj se da laglje doseči, ampak to je gotovo, da mora biti prva faza vaših težnji sporazum med Češko-slovaško in Poljsko.

— Ideje italijanskega liberalizma. Znano je, da se je fašistovski listi priključila tudi liberalna skupina bivšega ministra Salandre, ki je te dni tudi nastopil na velikem fašistovskem zborovanju v Milanu. Pri ti priliki se je dotaknil osnovnih idej italijanskega liberalizma in izrazil sledeče misli, ki zanimajo tudi našo javnost: Italijanski liberalci Cavourjeve šole smatra civilni primat za temelj države, obenem naslanja državo na dinastično avtoriteto, na samopomoč in na zaupanje ljudstva. Obenem družijo liberalci državno suverenost z najširšim in najsposobnejšim udeleževanjem sloherne duševne in gnotne energije, ki ne krši zakonov. Liberalci čuti, da je v tem zgodovinskem trenutku individualna svoboda najboljše gibalna sila socialnega napredka in blagostanja. Razvijanje inteligence spada med nujne pogoje ljudskega moralnega izpopolnjevanja. Vse želje po napredku vsa stremjenja poedincev in razredov, vsak gnotni interes je treba podrediti obstanku, veličini in povzdigi domovine. Italijanski liberalizem pomeni patriotizem.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Petek 21. marca: Zaprti. (generalna vaja). Sobota 22. marca: Cezar in Kleopatra. (premiera). Izven.

Nedelja 23. marca: Cezar in Kleopatra. Izv.

OPERA.

Petek 21. marca: »Mancu Lescant«. Red B. Sobota 22. marca: »Poljub«. Red A. Nedelja 23. marca: Carmen. Ljudska predstava. Izven.

Ponedeljek 24. marca. Zaprti.

★ ★ ★

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

V LJUBLJANI.

Nedelja, 23. marca: »Te modre oči«. — »Ljubosumnost«.

— Sentjakovski oder v Ljubljani. V nedeljo 23. t. m. praznuje godna. Marja Petričeva svojo stoto predstavo. Kolikor poštovanost je bilo potrebno, da je najprihijbljenejša izralka dosegla to, za diletantski oder veliko število predstav, je znano vsakomur. Zrtvovala je skoraj vsak dan, ves prosti čas, temu, na vzgojnem polju tako važnemu kulturnemu udejstvovanju. Iskreno čestitamo gospodični igralki ob tem jubileju.

— I. umetniška razstava v Kranju v dvorani Narodne štališnice. Slike akademičnega slikarja Franja Kopača. Otvoritev razstave v nedeljo 23. marca ob 11. dop. Razstava ostane odprta do torka, dne 25. marca, dnevno od 9. do 12. in od 14. do 17. Vstop prost. Prostovolni prispevki se hvaležno sprejemajo v prid dijaške kuhinje v Kranju.

Glasbeni vestnik.

— Slovenski pevski praznik bo 6. aprila 1924. Dopoldne se vrši v Glasbeni Matici redna letna skupščina Zveze slovenskih pevskih zborov z običajnim dnevnim redom in zanimivim predavanjem koncertnega vodje Glasbene Matice g. Srečka Kumarija o temi: »Poezija v zborovski glasbi«. Skupščina, na kateri se bo razpravljalo o ustanovitvi »Zveze jugoslovenskih pevskih zborov«, se udeležijo delegacije skoro vseh v »Zvezi« -včlanjenih društev. Popoldne ob treh pa se vrši v veliki dvorani Unica velik pevski koncert. Dosedaj so se prigrabilili na sodelovanje sledeči zbori: »Glasbena Matica«, »Ljubljanski Zvon«, »Slavec«. Pevski zbor napr. gosp. društva za šentjakovski okraj, pevsko društvo Krakovo-Trnovo (vsi iz Ljubljane), dalje pevsko društvo »Lira« iz Kamnika, pevsko društvo »Zvon« iz Trbovelj Glasbeno društvo iz Zagorja ob Savi, pevsko društvo »Zvon« iz Šmartna pri Litiji, nar. glasbeno želez. društvo »Drava« iz Maribora in pevski zbor bralnega društva v Trzinu in Lipa iz Litije. Zanimanje za koncert, čigar namen je pokazati napredek v izvajanju naših pevskih zborov v zadnjih letih, je izredno veliko.

— Pevci in pevke ljubljanskih pevskih zborov! Udeležite se v ponedeljek v častnem številu sprejema mariborske Glasbene Matice in poselite na krasen koncert v Unio. Pozdravite zasluzne kulturne delavce iz naše severne meje! — Odbor »Zveze«.

— Glasbena Matica v Mariboru. Kmalu po prevratu zbral je sodni svetnik Oskar Dev okoli sebe v Mariboru vse prijatelje glasbene umetnosti ter ustanovil za Maribor novo društvo »Glasbeno Matico«. Po zaslugi agilnega odbora začela je Matica takoj s svojim delovanjem, otvorila je redno glasbeno šolo in si ustanovila svoj pevski zbor. Prvi vodja pevškega zbora bil je skladatelj Oskar Dev. Zbor se je takoj od početka odlikoval po izredno lep in močnih glasovih in to prav posebno še v moškem zboru. Nastopal je pri vseh večjih narodnih prireditvah na prvi severni meji, za časa plebiscita bodril s pesmijo naše Korošice in v Mariboru samem je zastavil krepko koncertno delovanje. Vsi predloženi z delom, moral je prvi zborovodja g. Dev zbor zapustiti in dobi je vrednega naslednika v osebi g. Fran Topiča, ki je bil ob koncu svetovne vojne ravnatelj glasbene šole podružnice Glasbene Matice v Trstu. Pod njegovim vodstvom se je zbor dalje spopolnjeval in žel vsestranske in zaslužne pohvale. Pod njegovim vodstvom bomo imeli priliko čuti Matični zbor v ponedeljek, dne 24. marca t. l. ob 20. zvečer v Unionski dvorani.

Skolstvo.

— Sokolsko gledališče v Radovljici. Na praznik, dne 25. t. m. popoldne igra šolska mladina. Upričorita se igri s petjem »Povodni mož« in »Skrajne«. Otroci imajo znižano vstopnino.

Turistika in sport.

— Nog. tekma Ilirja: Varaždin S. K. v nedeljo 23. t. m. se prične ob 14. ob 15.40 sledi tekma med Slovanom in kombiniranim moštvom Mirje. Predprodaja vstopnic v trgovini Gorec, Dunajska cesta. Znižane dijaške karte in proste karte za redne članke nogom. sekcije se dobe samo v predprodaji.

Društvene vesti.

— Članstvo Gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj v Ljubljani opozarjamo na občni zbor v soboto ob 20. zvečer pri Kavčiču na Privozu.

— Podružnica »Ciril-Metodova« na Pledu ima redni občni zbor v nedeljo 23. t. m. v dvorani Blejskega doma ob 14. popoldne. Rodoljubi, ki se zavedate trpljenja naših bratov v sužnjosti, pridite brez izjeme.

— Občni zbor društva ruskih učenjakov. V nedeljo, 23. t. m. se je vršil v poslopu beogradske univerze redni občni zbor društva ruskih učenjakov v kraljevini SHS. Predsednik društva prof. E. Spektorski je poročal o delovanju društva v preteklem letu. Kakor doslej, je društvo delovalo kot strokovno združenje učenjakov, kot oficijozna ustanova in kot prosvetna organizacija. Javna predavanja in znanstvene referate je priredilo v Beogradu in drugih naših mestih. Društvo je v stalnih stikih z zvezo ruskih akademskih organizacij in podpira po svojih močeh ruske akademike. Z njegovo pomočjo je odpotoval jeni predsednik Zveze prof. Lomšakov v Ameriko, da preskrbi ruskim študentom izdatno denarno podporo. Po referatu je bil izvoljen odbor, sestojec iz predsednika vseuč. prof. Spektorskega, podpredsednika vseuč. prof. Bilinoviča ter članov Zajčkovskega, Terebinskega, Farmakovskega in Šerbakova. Društvo se udeležilo tudi seje, ki jo sklicuje državna komisija glede srednjih šol. V to svrhu sta bila izvoljena kot delegata vseuč. prof. Bilinovič in Spektorski.

Tabor je znova ogrožen!

Nasprotniki Sokolstva znova ogrožajo Tabor in gradbo Sokolskega doma na Taboru v Ljubljani. Na predlog mestne občine ljubljanske razpisuje za jutri, 22. marca ob 16. popoldne tukajšnje okrajno sodišče narok, da se komisijonelno na licu mesta na Taboru ugotovi, ali je Sokol I. z zazidavo stavbišča izpolnil pogodbo z mestno občino ali ne. Vsaka stranka ima v komisiji svojega pravnega zastopnika in izvedenca.

Namen mestne občine je, da sodno zavaruje dokaze za neizpolnjeno pogodbo in da se spusti v tožbo s Sokolom I. in da poizkusi izvit Tabor iz sokolskih rok.

Zanimiva je predzgodovina tega načrta: Sokol I. je že v juniju 1923. vložil prošnjo na mestno občino za podaljšanje stavbnega roka za dve leti. Vršili sta se nato dve seji in ta prošnja sploh ni prišla na dnevni red, dasi je bilo iz narave prošnje razvidno, da je za prošilca rešitev nujna stvar. Ker ni bilo rešitve, je Sokol I. vložil sredi septembra prošnjo za stavbno dovoljenje. Tudi rešitev te prošnje so zavlačevali in gospodje dolgo niso hoteli vedeti, ali naj jo rešuje gremij ali občinski svet. Poti jasnim zakonitim določbami je bila prošnja rešena po sedmih tednih. Jasen je iz tega postopanja viden namen zavlačevanja, da bi Sokola I. spravili v položaj, da bi sploh ne mogel izpolniti pogodbe. Zadnji predlog mestne občine na okrajno sodišče pa sloni na trditvi, da je Sokol I. seveda po lastni krivdi pričel z gradbo tako pozno, da je bilo že vnaprej očividno, da ne bo izpolnil pogodbe do pravega roka, t. j. 21. februarja 1924. — Neodkritost in sovražni nameni mestne občine kot pogodbenika so na eni strani zlobno zavlačevali možnost pogodbo izpolniti, na drugi strani pa čaka ista mestna občina v zasedi, da pride termin in da zgrabi drugega pogodbenika Sokola I. za vrat. Takšno postopanje se samo obsoja!

Sokol I. živi v neprestanih bojih, odkar je na Taboru, in krepko ter uspešno odbija vse napade. Naša vest pa na ključno do delo in pomoč preganjanjem in zatiranjem. Tabor še ni rešen. Zbirajmo in darujmo, da rešimo sokolski Tabor! Nakane klerikalcev in njihovih zaveznikov se ne smejo posrečiti!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 21. marca 1924.

Revizija ustave in naše gospodarstvo.

Kriza, v katero zahaja naše gospodarstvo ter vse ostalo javno življenje, postaja od dne do dne ostrejša in nevarnejša. Zato je tudi poslednji gospodarski zbor v Zagrebu nanizal skoro nepregledno število sanacijskih predlogov, ki jih naši gospodarski krogi stavljajo centralni vladi in vsem našim strankam, da jih čimprej uvedejo v naše zakonodavstvo ter da na državni upravi osvoje nujne gospodarske sanacijske pravce sedanje splošne krize.

Vse kaže pa, da se naša oficijelna in strankarska politika ne bo zmenila za te vpijčve in puščavi ter da bo gnala svoja abstraktna, ustavna vprašanja do kraja. V tem slučaju se izplača izračunati, kako dolgo bo v tem slučaju trajal naš gospodarski nered in kdaj lahko upamo na izboljšanje krize, ki bi se lahko uklonila, da se naše stranke in vlada postavijo na trezna, aktualna in pozitivna tla vsesplošne gospodarske in socialne konsolidacije! Za slučaj, da pade vlada, slede volitve še v jeseni. Koncem leta bi se sestala narodna skupščina, na kateri bi se stavljal predlog za revizijo ustave. Pomladi 1925 bi se nato vršile volitve v ustavodajno skupščino. Sestanek skupščine bi sledil šele v jeseni 1925. V ustavnem odboru in nato v skupščinskem plenumu bi sledila dolgotrajna revizijska debata in borba, ki bi se v najugodnejšem slučaju mogla zaključiti šele koncem leta 1925. Spomladi 1926 bi imeli šele volitve v redno skupščino, da izvede novo ustavo in da nastavi sedanje zakonodajno delo na gospodarskem in socialnem polju. Ta skupščina bi zasedala šele poleti 1926.

Take perspektive označajo in zagovarjajo ekstremni krogi v Radičevi in klerikalni naši stranki. Njim na ljubo naj vse naše gospodarstvo, vsa današnja slaba uprava in socialna mizerija čaka do konca leta 1926, da se preuredi in ozdravi!

★ ★ ★

— OBVESTILO. Vprašanja naših čitateljev na deželi, kje se dobe razne potreščine v Ljubljani, Mariboru ali Celju, se nam stalno množe. Da si prihranimo pošne stroške, ustrežali bomo cenjenim vprašalcem na ta način, da bomo vsako sredo in soboto odgovarjali v »Malih oglaših« pod naslovom: »Listnica, upravnika« »Slov. Naroda«. Ozirali se bomo v navedbah tvrdk v prvi vrsti na one,

ki so naši stalni naročniki in inserenti, v drugi vrsti pa na neoglaševalce. Ako bi se dotični predmet v Ljubljani ne dobil, navedli bomo vprašalca tudi eventualno tudi mariborsko ali celjsko tvrdko, ki mu je morda bližji.

S tem hočemo ustrežati tako vprašalcem, kakor tvrdkam.

★ ★ ★

— Sporazum slovenskih strank za občinske volitve v Mariboru. Jugoslovenska demokratska stranka, narodnosocialistična stranka in klerikalna stranka v Mariboru so sklenile za bodoče občinske volitve v Mariboru volilni sporazum, na podlagi katerega vložijo pri prihodnjih občinskih volitvah skupno kandidatsko listo. Pri sestavljanju kandidatne liste bo služil kot temelj rezultat zadnjih državnozbornih volitev. Pri teh volitvah je dobila demokratska stranka 618 glasov, narodnosocialistična 495 glasov in klerikalna 1526 glasov, dočim so dobili radikalni 142, samostojni kmetje pa 27 glasov. Ako bo ostalo število glasov, odanih pri skupščinski volitvi, isto tudi pri občinskih volitvah, dobe koalirane slovenske stranke, ki so si nadele ime »Narodni blok« 2808 glasov, torej vsekakor relativno, ako že ne absolutne večine glasov. Občinski zastop šteje v celem 41 odbornikov. Računa se lahko, da bo od teh 41 mandatov pripadlo narodnemu bloku okrog 30. Ker so pri skupščinskih volitvah dobili Nemci 961, socialni demokratje pa 926 glasov, je čisto gotovo, da je popolnoma zasigurana zmaga koaliranih slovenskih strank. S tem je tudi odstranjena nevarnost, da bi Maribor dobil nemškega župana. Z zadoščenjem pozdravljamo sklenjeni sporazum v Mariboru z željo, da bi se tako, kakor v Mariboru, sporazumele slovenske stranke povsodi v onih občinah, kjer grozi nemška nevarnost.

— Odstop starost Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Dr. Vladimir Ravnhar je podal ostavko kot starosta Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, in sicer iz razloga, »ker se ne more strinjati z načelom, da ne sme biti vodilni politik starosta JSS«. O vprašanju, ako sme biti vodilni politik starosta Sokolskega Saveza, se bo sklepalo na glavni skupščini tega Saveza, ki se sestane v nedeljo v Ljubljani.

— Prihodnja seja ljub. ob. sveta bo prihodnji četrtek 27. t. m. ob 18. zvečer v mestni dvorani.

— Kaj je s mestnim proračunom? Proti tej črničasti specialiteti občinskih proračunov, je vloženih, kakor čujemo, par odločnih tehničnih in vseh detajlnih utemeljenih protestov. O teh bo razsojal sedaj ljubljanski veliki župan in smo kajpada radovedni na rešitev teh pritožb.

— Magistrat gremil bo ta petek nadaljeval svojo sejo iz preteklega tedna in rešil v njej zastavljene zadeve.

— **Kranjski Janec o vojski.** Ko so v narodni skupščini razpravljali o proračunu vojnega ministrstva, je posegel v debato tudi član Koroskega kluba Janec Bedjanič. Izjavil je med drugim: »Mi Slovenci smo pacifisti. Z ozirom na sedanje prijateljske odnose z Italijo bi lahko znižali število vojske, kar bi zelo razbremenilo državni proračun.« K tej Bedjaničevi izjavi pripominja zagrebški »Pokret«: »Trebja je zabeležiti ta kranjski pacifizem! Nihče ni bolj ogrožen od Italijanov kakor naš Slovenci in oni nastopajo doma vedno najboljevojevoje proti Mussolinijevim gardistom. O rimskem paktu se je izrazil sam klerikalni klub najbolj nepovoljno. Sedaj pa, ko gre za proračun naše vojske, ki edina more preprečiti izigravanje tega pakta, pa so klerikalci naenkrat postali pacifisti kakor Radić, in hočejo zmanjšati vojsko! Bedjanič je nadalje napadel vojsko, ker ne skrbi za dostojno za versko vzgojo vojakov. Janec bi najbrže želel, da bi se v naše hrbte polke uvedle Marijine kongregacije! Ako ni imel klerikalni tiger povedati o vojski ničesar pametnejšega, kakor kar je govoril v skupščini, bi res bolje storil, da bi molčal. Bi si vsaj prihranil, da se sedaj listi norčujejo iz navičnih nazorov naivnega kranjskega Janeza.

— **Protestno zborovanje akademike omladine.** Včeraj, ob priliki tretje obletnice aneksije Primorja po Italiji, je priredila akademika omladina manifestacijsko zborovanje pred poslopijem univerze, pri čemer je glasno protestirala proti imperialistični politiki Italije. Zborovanje je otvoril akademik filozof Franjo Baš kot zastopnik akademske podružnice Jugoslovenske Matice. Navajal je, da se je akademika omladina zopet zbrala v strnjene vrste, da manifestira za svoje Primorje in da na ta način daje našim zasužnjenim ročakom bodrilno, da naj v svojem boju proti nasilnemu tujcu vstopajo. V imenu vseh naprednih društev je govoril nato tehnik Ljuba D. Jurković, ki je omenil, da je pred vsem dolžnost akademike omladine, da usmeri svoje delovanje v tem pravcu, da popravi storjene diplomatske pogrške. Volja naroda in njegova sila je močnejša od pogodb! V imenu katoliških akad. društev je nato govoril filozof F. Vatrovac, ki je v ostrih besedah kritiziral machijavelistično politiko Italije, ki nam je ugrabilila najlepši del naše zemlje in zasužnjila najzavednejši del našega naroda. Soglasno je bila nato sprejeta resolucija, v kateri akad. omladina zahteva od vlade, da se v polni meri zavzame za naše neosvojene rojake ter da jim pripori pri italijanski vladi vse pravice, ki jim pripadajo na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Akademiki so nato v povorki odšli preko Kongresnega trga, po Šelenburgovi ulici, Aleksandrovi in Bleiweisovi cesti pred poslopje deželne vlade, kjer so velikemu županu sporno izročili omenjeno resolucijo. Nato so se mirno razšli.

— **Predsednik »Rdečega križa« v Ljubljani.** Predsednik Centralnega odbora »Rdečega križa« v Beogradu dr. Marko Leko je 19. t. m. odpotoval v Zagreb in v Ljubljano, da s tamšnjimi podoborci sklene sporazum o organizaciji »Rdečega križa« na temelju novih društvenih pravil. Dr. Leko pride danes ali jutri v Ljubljano.

— **Uradniške plače in predurmi.** Finančna delegacija objavlja uradno: Po brzojavnem obvestilu finančnega ministra z dne 20. t. m. je izplačati državnim nameščencem za april t. l. iste prejemke, kakor za marec, torej tudi predurjem na nove plače v dosedajni višini.

— **Državni svet.** Vpokojeni predsednik državnega sveta Milutin Marković se je včeraj poslovil od uradništva in ostalih državnih svetnikov. Začasno predsedstvo državnega sveta je poverjeno podpredsedniku Alaupoviću.

— **Iz državne službe.** Kakor posnemamo iz »Službenih Novin«, so upokojele sledeči uslužbeni pokrajinske uprave v Ljubljani: kmetijski asistentka Josipina Trampuš, prov. vladni kancelist Ivan Pokorn, kancelist Josip Blane, pis. ofic. Ludovika Savli, pis. ofic. Fran Kravčev, pis. ofic. Katarina Poklukar, pomožni sluga Anton Štok, vrtnar Lovrenc Keč, pis. pomočnica Olga Cicelj, prov. strok. učitelj Fran Simončič, suplent (?) Anton Lap, proviz. učitelj in prefekt (?) Ludovik Puš, provizni sadjar (?) Janec Kastrevac, suplent Fran Vardžan, pis. pomočnica Bogomila Smerka, referent za stanovsko organizacijo Alojzij Jamnik, kmetijski strokovni uradnik Gabriel Ambroz, Ivan Konda in Alojzij Matjažič, čebelar-učitelj Josip Ožek, delovodja vinarskega in vinograd. nadzornika Josip Čvrtak, pis. ofic. Janko Državni žrbčar na Selu Anton Žužek in pis. pomočnik drž. podkov. šole v Ljubljani Miroslav Škrbec. Upokojeni je tudi žilinski instruktor v Trebnjem Anton Grosar.

— **Za skupščino Jugoslovenskega Sokolskega Saveza,** ki se vrši 23. tm. v Ljubljani je železniško ministrstvo dovolilo na vseh železniških progah polovične vozne listke, ki veljajo od 18. do 28. tm.

— **Spomenik ministru Draškoviču.** Bivši predsednik narodne skupščine dr. Ivan Ribar je odpisal vsem parlamentarnim klubom pismeni poziv, da prične akcijo za postavitev spomenika pokojnemu ministru Miodragu Draškoviču.

— **Kje so ulične in hišne table?** Pišejo nam: Po Vidovdanski (Radečkova) cesti je dal magistrat pred novim letom pobrati s sten vse ulične table. Reklo se je, da slede nove, z novim uličnim imenom ter hiš. številkami. Danes imamo 21. marca 1924. pa ni ne tabel ne števk! Sploh bodo pa ulične in hišne table v novih odn. preimenovanih (prekrščenih) cestah, trgih in ulicah mestno občino baše stale okoli pol milijona dinarjev!

— **Zidarska dela pri »Sokolskem domu« na Taboru in — klerikalci.** Pišejo nam: Na Taboru se zidarska dela že strinjati dni nadaljujejo in stavbno zidovje sega že nekaj metrov visoko nad pritličjem. Ali ta sokolska trdnjava peče in bode v oči klerikalce iz šentpeterskega gozdička. Plazijo in lažijo spet okoli stavišča in preže, da bi mogli kaj pograbit. Javnost pa je že sita tega zahrbtnega in satanskega zaletavanja v »Sokola« in če klerikalnega hujšanja še ne bo konec, bomo znali za to stekleno polskati učinkujo — protistrup! — Podoporen član »S. L.«

— **Nazrti za podaljšanje elektr. cestne železnice v Šiško in na Vič,** ki so bili pred vojno že sestavljeni in zleti za izvršitev, so radi vojne obložili v arhivu žel. družbe in tako ima Ljubljana še danes električno cestno železnico najprimitivnejše vrste! Kaj, ko bi se čez dve leti, ko pride ta železnica v last mestne občine, lotila le ta realiziranja omenjenega projekta?

— **»Mala natura«.** V članku pod tem naslovom, ki smo ga priobčili včeraj iz pod peresa g. v.š. nazd. Jos. Westra, je izpadlo po krivdi tiskarske škrata v devetem odstavku več vrst, vsled česar je dotični odstavek docela nerazumljiv. Dotični odstavek bi se moral glasil pravilno: »Ustnega izpita iz slovenščine se oprostijo tisti učenci, ki dobe za pismeni izdelek oceno »prav dobro« ali »dobro« in so dobili tudi tako letno oceno iz slovenščine. Iz vedenja pa najboljši rod, »prav lepo«. Učenec, ki dobi pri nižjem tečajnem izpitu iz slovenščine pismeno ali ustno oceno »nezadostno«, se ne prispusti k nadaljnjemu izpitu. Tak učenec ne more prestopiti v V. razred, pač pa sme IV. razred naslednje leto ponavljati. Isto velja za učenca, ki dobi slabo oceno iz dveh drugih predmetov ali iz enega dela izpita iz slovenščine (pismeno ali ustno) in še iz enega predmeta.

— **Celjske vesti.** Smrtna kosa. V Pragi je umrl v petek 14. marca g. Adolf Bursik, bivši čevljarški mojster v Celju in marljiv goibnenk svoječasne celjske narodne godbe. Bil je zaveden Slovan in narodnjak. Po prevratu se je izselil iz Celja v svojo domovino v Prago. Naj v miru počiva! — **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 31. marca predava g. sodni nadsvetnik dr. Flerin »O testamentih«. — **Iz pred sodišča.** Organist Vinko S. iz St. Nja pri Velenju je bil pred okrožnim sodiščem v Celju obsojen na 6 mesecev težke ječe radi poskušene nasilne zlorabe neke deklice, im. groženj napram njenim staršem, ki so ga naznanili sodišču. — **Red. tatvin in poneverb** je bil na 3 mesece ječe obsojen 50letni delavec Anton Čoki iz Pristave pri Rogazki Slatini. — **Martin Hotko** iz Župeleca pri Bizelskem je bil obsojen na 3 tedne težke ječe, ker je v nočnem pretepu z vilični težko poškodoval rudarja Rudolfa Arnska. — **Radi** tleser poškodbe sta prejela delavca Iv. Kramer in Ivan Krivec iz Luč po 4 tedne zapore, pos. sin Fr. Kakar pa 3 tedne zapore, ker so poškodovali nekega fanta iz Sokčave, ko je prišel vasovat v Luče. — **20 letni** Anton Leskovšek v Jurklostru je nekega večera brez vzroka z nožem zabodel na cesti nekega Lesjaka ter ga nevarno poškodoval. Dobil je 3 mesece težke ječe.

— **Mariborske vesti.** Kontrola brezposelnih in beguncv. Pri zasledovanju sokrivcev falzifikatov kolekov in raznih državnih listin so prišli na sled tudi veliki zlorabi podpore brezposelnih in beguncv, posebno onih iz Koroske. Kakor gotovi elementi izrabljajo velike nesreče (požar, politične demonstracije itd.), tako in še bolj izrabljajo delomrznosti elementi sedanjo brezposelnost onih revežev, ki so vsled sile razmer res vrženi na cesto. Kljub res veliki brezposelnosti v gotovih obratih je v Mariboru vendar za poštene ljudi, ki si hočejo vsaj za silo nekaj in pošteno zaslužiti, še vedno dela dovolj. Toda zli duh vojne dobe, ki je posebno v Mariboru kot obmejnem mestu okužil zlasti mlade ljudi, ki hočejo na lahek in nepošten način brezskrbno in dobro živeti, ima še vedno, oziroma čimdalje večjo nadvlado nad solidnostjo. Vedno bolj se množe pritožbe, da ni dosti poštenih ljudi, najbrže pa izrabljajo položaj nekateri, obče znani delamrzniki elementi, ki se izdajajo za koroske begunce in za reducirane uradnike. Takemu delomrznemu, ki posedava cele dneve po kavarnah, so prišli zdaj na sled. Zlorabil je zaupanje nekega koroskega podjetja. Ko se ga je neki poduradnik usmislil in ga z menico skušal rešiti, je tudi tega spravil ob večji znesek. Mlad mož pa je navihlan. Denar, ki ga dobiva pod raznimi pretevezami, nalaga v poštno branjilnico, ker se zaveda, da mu je tam denar varno naložen tudi pred ekskekcijami. Takih tihcev pa je še več v Mariboru. Kakor čujemo, bo policija v kratkem priredila zopet splošno racijo sredi delovnih ur po vseh javnih lokalih ter zahtevala od vseh onih znanih posejdačev, ki tudi brez dela dobro živijo, dokazje, od kod dobivajo sredstva za dobro življenje brez posebnega posla. Tudi razna podporna društva, h katerim se zatekajo begunci, so postala previdnejša z delitvami podpov. Kontrola, ako se temeljito izvede, bo le v krajih bogi lastna življenska breganja.

seilnim. — **Akademija sokolskega društva.** Sokolsko društvo v Mariboru, odsek za naraščal, priredi v soboto dne 22. t. m. ob 20. v Narodnem domu akademijo za odrasle in v nedeljo dne 23. t. m. ob pol 15. pa akademijo za mladino. Za obe prireditelji zlasti za akademijo naraščala, je splošno zanimanje. — **Sistematična vzgoja sokolskega naraščala.** Odsek za sokolski naraščal, kateremu duša je poseben učitelj g. Lavrenčič je takoj po prevratu pričel s sistematično vzgojo naraščala. Odsek si je bil v svesti, da za vzgojo pravega Sokola in zavednega Jugoslovana ne zadostujejo samo predpisane vaje, nego da je treba seči po vzgoji mladine. Ta vzgojni sistem se je tekom zadnje čase izpopolnil in se prilagajal letnim časom. Tako se je preko zime vpejalo marionetno gledališče, zdaj ko se pričenja pomlad, se prireja skupni izlet v okolico. Tu se mladina proučava v domoznastvu, za revne otroke se skrbi tudi za okrepčila. Malokje kakor v Mariboru, kjer je mladina strahno izprižena, je taka sistematična vzgoja na svojem mestu in priporočljiva kot vzor za vsa sokolska društva. — **Aretiran Dunajčan kot tat priljaga.** V četrtek dne 30. so pri dunajskem brzojavku izsledili Dunajčana Mallega, ki je izmaknil iz službenega voza ptujskega vlaka kovčeg v vrednosti 600 dinarjev. Malley je izbral priliko, ko sta stala ob vlaku blizu skunal ter kovčeg iz ptujskega vlaka odnesel v svoj dunajski brzojav, kjer je vršil službo priljagca. Zasaden na lico mesta, oddan je bil okrožnemu sodišču.

— **Ptujske vesti.** Zveza južnoštaj. obrtnih združenj v Celju priredi dne 23. tm. ob 10. popoldne v zgornji dvorani Narodnega doma v Ptuj veliko obrtniško zborovanje. Predavali bodo: g. O. Mezlič iz Maribora o davčnih bremenih in obrtništvu, g. J. Volk iz Soštanja o kreditu malega obrtnika, g. dr. J. Pleš iz Ljubljane o delavskem zavarovanju in g. J. Rebek iz Celja o delovnem času. — **Lekarniško nočno službo** ima od 21. tm. naprej lekarna »pri Sv. Antonu« Krempljeva ulica v Ptuj. — **Prijava mladeničev.** V smislu člena 10. zakona o ustroju vojske se pozivajo vsi v Ptuj stanujoči mladeniči, rojeni v letu 1906 in sicer ne glede na njihovo domovinsko pristojnost, da se prijavijo v svojo vojsko evidence pri mestnem magistratu najkasneje do konca marca t. l. Kdor se temu pozivu ne odzove, bo strogo po zakonih kaznovan. — **V kavarini »Balkana«** se producira izvrsten mešički salonski orkester »Jadrane«. Ljubitelji moderne glasbe ne zamudite te vredne prilike, ter obiskujte te izredno zabavne koncerte. — **Tatvine.** Krojaški pomočnik Jožef B. je pokradel dne 12. tm. svojemu delodajalcu L. O. v Ptuj njegovo uro z verižico in delavca A. L. pa Francu L. njegovo salonsko obleko, srebrno uro in dva srebrna torbja. Pri okrožnem sodišču v Mariboru je bil obsojen Jožef B. na tri in Anton L. na 6 mesecev težke ječe. Tukašna policija je aretirala te dni nekega Pihler Alberta radi ptepuštva.

— **Pesem prigodnica o Radiću.** Zagrebški »Pokret« priobčuje o Radiću tole pesem-prigodnico: »Radić hoče još jedanput da u London s'vrat, jer u Beču nema čime-vremie da prikrati. I, a Beograd jošte ne da, da se kući vrati. Lako njemu putovati: — plaćaju Hrvati!...«

— **Poskušaj samomor.** Sročil se je na Cesti na Rožnik ustrelil 19letni J. B., uradnik Okrožnega urada za javarovanje delavcev. Mladenec se je ustrelil v usta in je krogla občila v možganih. Na lico mesta ga je našel prvi njegov svak, ki je odtihel po pomoč. Policijski zdravnik dr. Avramović je onesveščnemu, težko ranjenemu mladeniču nudil prvo pomoč, nakar je bil B. odpeljan v bolnico. Kaj je gnalo nesrečnega v smrt, ni povsem ugotovljeno. Zdi se, da neugodne družinske razmere. — **Iz bolnice** nam javljajo, da je stanje B. zadovoljivo in da je upanje, da okleva. Ranjenec je prišel tekom današnjega dopoldneva k zavesti in je tudi govoril. O vzrokih svojega dejanja ni hotel navesti nikakih podatkov. — **Kakor** je videti, v Ljubljani razsaja zadnje čase pravcata samomorilna epidemija.

— **Samomor.** Dne 16. t. m. je izvršil v Reštanju pri Rajhenburgu delavec Anton Zibert, zaposlen pri podjetju Dukič, grozen samomor. Vzel je kilogram kamniti (smodnika) ter vžgal kapico ter je odšel v preiskovalni rov Zakl. Tam je natresel smodnik na tla, ga vžgal in se vlegel aanj. Silovita eksplozija je Ziberta raztrgala na drobne kosce. — **Med Gornjim Dolicem** in Velenjem se je vrzel 15. t. m. v predoru pod vlak 36letni Ivan Port iz Vokarjev, nazadnje stanujoči v Gornjem gradu. Vlak mu je odtrgal glavo ter odrezal levo roko in levo nogo. Samomor je izvršil radi bede, v kateri se je nahajal.

— **Vlom v Mariboru.** Na Jožefovo sta dva slikovca vlomila v stanovanje Adolfa Lavrenčiča v Kejarjevi ulici Mariboru. Odnesla sta precej oblike in različne druge predmete. Policija pa je v vromila tasledila že tekom včerajšnjega dne in sicer v osebi znanega dolgooprsteža Josipa Likavca in v osebi brezposelnega delavca Nikole Petaka. Ukradeno blago se je našlo pri njih in sta bila oddana sodišču.

— **Še o vlonu pri Rožnik.** Poročali smo včeraj da je bilo vlonjeno v delavnico fotografa Rovsja v Kolodvorski ulici. Ukradeno je bilo več predmetov in fotografirskih potrebščin v skupni vrednosti 30.000 Din. Policija je del teh ukradenih predmetov našla skritih v bližini delavnice. Manjka pa še nekaj stvari v vrednosti 2200 dinarjev.

— **Tatvina.** Mariti Obzi, stanujoči na Vojkove Mišiča cesti, so bile ukradene tri koloči, vredne 200 Din. — **V Puncalici** je bila iz hišve posestnika Ivana Bretec ukradena konjska oprema, vredna 1000 Din.

— **Ubij v Trnju.** Orožniška postaja Črešnovci poroča, da je bil 12. t. m. v noči ustreljen v svojem sadovnjaku posestnik Stefan Milan Ustrelili so ga tatovi, katere je skušal pregoniti.

Najnovejša poročila.

Parlamentarna kriza akutna.

Veliko ogorčenje opozicije.

— **Beograd, 21. marca.** (Izv. Ob 12.15.) V parlamentu vlada danes dopoldne veliko vznemirjenje in ogorčenje proti postopanju radikalne večine v zadevi verifikacije ostalih radičevskih mandatov.

Predsednik verifikacijskega odseka posl. Marko Gjuričić (rad.) je danes dopoldne obvestil odboreve člane, da je seja tega odbora sklicana na 27. t. m. ob 16. popoldne v svrhu verifikacije ostalih 34 mandatov HRSS. Člani opozicijskih skupin v tem odboru so takoj danes dopoldne sklicali sestanek, na katerem so konstatirali, da pomenja to sklicanje protizakonito zavlačevanje verifikacije mandatov. Sporazumno je bila izročena predsedniku Gjuričiću protestna nota, ki zahteva takojšnje sklicanje odbora. Nota veli:

»Izvedeli smo, da je predsednik verifikacijskega odbora sklical sejo za verifikacijo 34 pooblastil narodnih poslankov za 27. t. m. popoldne. Ker je vprašanje verifikacije poslanskih pooblastil eno najnujnejših, ker je treba to rešiti pred vsemi drugimi posli v smislu in duhu členov 5. in 9. poslovnika, smatramo, da je odlaganje odboreve seje odprto oviranje poslancev v njih dolžnosti in kršenje zakonitih predpisov.

Kot člani odbora prosimo in zahtevamo od predsednika verifikacijskega odbora, da sejo za verifikacijo teh pooblastil skliče še danes ob 16. popoldne, da se tako izogne oviranju poslancev v njih dolžnostih in kršitvi zakonca.

Sledi 11 podpisov. Protest so podpisali demokratje, muslimani, zemljoradniki, klerikalci in Nemec Moser. V odboru imajo združeni opozicionalc en glas večine napram radikalom.

— **Beograd, 21. marca.** (Izv.) Situacija postaja sedaj zelo kritična in nepeta. Za slučaj, da predsednik ver. odbora Gjuričić ne ugodí protestu opozicije, nameravajo člani opozicije sklicati odboreve sejo za jutri popoldne. Demokratiški poslanec Dragotin Pečić je izjavil Vašemuo dopisniku: Če predsednik ne ugodí našim zahtevim in ne skliče seje, tedaj napravimo iz tega velike vprašanje v narodni skupščini in bomo zahtevali, da se mora verifikacija takoj izvesti. Demokratje bodo tudi prekalali dano besedo glede sprejema državnega proračuna.

PRORAČUN MINISTRSTVA JAVNIH DEL SPREJET.

— **Beograd, 21. marca.** (Izv.) Na današnji seji, ki se je pričela ob 9.30 dopoldne, je bil v podrobni debati sprejet proračun ministrstva javnih del. Govorili so štirje govorniki opozicije in minister javnih del.

ITALIJANSKO-JUGOSLOVENSKA TRGOVSKA ZBORNICA V MILANU.

— **Milan, 20. marca.** (Izv.) V Milanu se je včeraj ustanovila italijansko - jugoslovenska trgovska zbornica. Zborovanju je predsedoval senator Salmoiraghi. Na zboru sta govorila poleg predsednika še industrijalec Ruscono in cavaliere Buggeili, ki sta v svojih govorih poudarjala veliko važnost prijateljskih stikov na gospodarskem polju med Italijo in Jugoslavijo. V odbor so bili izvoljeni: Mario Albertini, Aristi de Basilio, Giovanni Biaggioni, Carlo Borgomaneri, Alfiero Conti, Carlo Feltrinelli, Paolo Frigerio, Tito Massimino, Mario Nadare, Luigi Gaetano Ponzia, Amnicare Robbiani, Giuseppe Rusconi, Guido Semenza, Giovanni Sylvestri, Arrigo Solmi, Armando Targetti, Riccardo Vallarani, Carlo Vanzetti in Oberdan Zucchi.

Grški kralj se odpove.

— **Beograd, 21. marca.** (Izv.) Po poročilu iz Aten je v Bukarešti bivajoči grški kralj Jurij brzojavno izjavil sedanji grški vladi, da je pripravil se odpovedati pravici do grškega prestola pod gotovimi pogoji in pod kompenzacijami, ki mu jih ponuja vlada.

— **Hišnim posestnikom.** Prejeli smo ta-le razglas: Stanovanjsko oblastvo I. stopnje v Ljubljani poziva hišne posestnike, naj upravitelje hiš ter najemnike stanovanj, naj nemudoma naznanijo uradu imena vseh onih strank, ki imajo v Ljubljani najeta stanovanja, a jih ne uporabljajo redno, bodisi, da sploh ne živijo v Ljubljani, bodisi, da samo včasih bivajo v Ljubljani, po večini in stalno pa izven mesta. Istotako naj prijavijo imena onih podnajemnikov, ki so po smrti najemnika ostali v stanovanju, ne da bi jim bilo stanovanje dodeljeno od stanovanjskega urada. Nadaleje opozarja stanovanjsko oblastvo I. stopnje hišne lastnike in najemnike na čl. 13 stan. pravilnika, ki govori o dolžnosti prijave izpraznjenih stanovanj. Hišni lastnik ali njegov namestnik mora obvestiti stanovanjsko oblastvo takoj, čim zve, da se izvestno stanovanje izprazni, ali v 24 urah po najemnikovi izselitvi, če mu to prej ni bilo znano. Lastnik stanovanja mora takoj obvestiti stanovanjsko oblastvo tudi, če se preseli iz svoje hiše ali iz enega njenih delov. Prav tako mora najemnik takoj pismeno obvestiti tudi stanovanjsko oblastvo, čim zve, da varok svoja celstva, potem pa javiti ob-

NAŠI ODNOSAJI DO MADŽARSKE.

— **Beograd, 21. marca.** (Izv.) Nj. Vel. kralj Aleksander I. sprejme jutri ob 12. v posebni avdijenci novega madžarskega poslanika Dehoryja, ki izroči kralju svoje poverilne listine. Novi poslanik poda jutri zastopnikom domačega in inozemskega tiska daljši ekspozé o razpoloženju vodilnih vladnih in političnih krogov za vzpostavitev normalnih odnosov med obema sedmima državama.

ITALIJA IN BERLINSKA ODKRITJA.

— **Trst, 21. marca.** (Izv.) Italijansko tisk se vedno zelo obirno komentira »diplomatska odkritja« berlinskega lista o takih pogodb. Italija je splošno zelo rezervirana in večina listov povdarja prepričanje, da mora obstojati nekaka tajna pogodba med Francijo in Češkoslovaško, čeprav so dokazali demontaji iz Prage in Pariza absurdnost take pogodbe. Rimsko »Epoca« med drugim navaja, da ni nobene tajna, da so češkoslovaške vojaške sile organizirane in plačane deloma od Francije in da je njih vrhovno poveljstvo v Parizu.

— **Rim, 21. marca.** (Izv.) Češkoslovaški poslanik Kybal je dal zastopnikom tiska stvarna pojasnila o odkritjih »Berlinskega tabelellata«. Poslanik je izjavil, da gre za za perfiden časopisni manevar, ki skuša nahuškati javno mnenje v Angliji, Ameriki in v Italiji proti politiki konsolidacije, ki jo vodijo Češkoslovaška in nje zaveznice v Srednji Evropi. Manevri berlinskega lista so brez dvoma izraz pangermanistične in imperialistične politike proti francosko-češkoslovaški zvezi, ki garantira sedanje politično stanje v Evropi na podlagi mirovnih pogodb, naperjeni so tudi proti konsolidaciji politiki Italije, ki je sklenila sklenjen pakt z Jugoslavijo.

Poslanik Kybal je dalje tudi opozarjal na nekatere formalne nečnosti objavljenih falzificiranih dokumentov. Tako je bila pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo podpisana dne 14. avgusta 1920, nikakor pa ne 15. septembra 1920, kakor navaja dokument iz Berlina.

— **Rim, 21. marca.** (Izv.) Maršal Foch je včeraj odpotoval iz Pariza v Rim. Njegova pot ima pravega značaj. Maršal je danes prispel v Rim.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 21. marca. Sprejet ob 18.
Devize: Curih 14.08—14.18, Pariz 4.195—4.245, London 349.50—352.50, Dunaj 0.1142—0.1162, Praga 235.50—238.50, Trst 348.50—351.50, Newyork 81.10—82.10, Budimpešta 0.11—0.12. — Valute: dolar 80.50.

Effekti: 7% invest. pom. l. 1921 67—68, 2½% drž. renta za ratnu šteto 160—64, Ljubljanska kredita 240.—, Centralna banka 69—70, Hrv. eskomptna banka 166.5—168, Kredita banka Zeb., 148—150, Hipotekarna banka 88—89, Jugobanka 138.—, 39, Praštediona 945—950, Slavenska banka 112—113, Eksploatacija 155—160, Drav d., Osliek, 435.—, Sečerana, Osliek 1390—1400, Isis d. d. 62—65, Nihag 134—136, Gutman 1000—1020, Slaveks 800.—, Slavonija 153—154, Trbovelska 760—780, Union paromlin, 1000.—, Vevče 183—185.

— **Beograd, 21. marca.** (Izv.) Današnja borza: Amsterdam 30.325, Dunaj 0.1134, Budimpešta 0.12, Bukarešta 43, Zeneva 1412.15, Milan 350.45, Newyork 81.80, Pariz 423, Praga 236.75, London 351.25.

INOZEMSKÉ BORZE.

— **Curih, 21. marca.** Današnja borza: Beograd 7.10 sr. teč., Praga 16.75—16.852 den., London 24.90 blago, Pariz 29.90 bl., Milan 24.70 den., Berlin 1.31 bl., Amsterdam 214.75 bl., Dunaj 0.008175 bl., Bukarešta 3.05 bl.

— **Trst, 21. marca.** Današnja predborza: Beograd 28.45—28.65, London 99.75—100, Pariz 119—120, Newyork 23.20—23.40, Curih 401—405, Praga 66.75—67.50, Ad Italijani.

— **Dunaj, 20. marca.** Devize: Beograd 868—872, London 304.800—305.800, Milan 3074—3086, Newyork 70.935—71.189, Pariz 3592—3608, Curih 12.283—12.335. — Valute: dolar 70.860—71.260, dinar 865—871, lira 3070—3090, češka krona 2032—2048.

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

lastvu tudi dan svoje izselitve najkasneje v 24 urah pred izselitvijo. Dolžnost prijave ob izselitvi obstoji tudi za dele stanovanj, ki tvorijo celoto (člen 20. poslednjega odstavka) in kjer polagajo zaščiteni podnajemniki najemniko neposredno lastnika. Ker tako hišni gospodarji kakor tudi najemniki zanemarijajo dolžnost prijavitve izpraznjenih stanovanj in ta malomarnost otežuje poslovanje stanovanjskega urada, bo moralo stanovanjsko oblastvo I. stopnje v bodočih primerih zoper malomarne hišne posestnike in najemnike uvesti kazensko postopanje v smislu čl. 21 stan. pravilnika. Kazni so zelo občutne, zato naj ta opozoritev zadostuje.

— **Zatekla se je doberman - pisca.** Lastnik se naj oglasi na Rimski cesti št. 11.

— **Koncert.** Jutri v soboto 22. marca se vrši v kavarni Evropa koncert Dravske godbe. Začetek ob 8. zvečer. — **Vstopoprost.**

— **Vremenska napoved.** Dunaj, 20. marca. Uradna vremenska napoved za 21. t. m.: V severnih alpih deželah nabrže kratko skajenje lepega vremena. Pri južnem vetrov divjanje temperatura

Gospodarstvo.

ODVZEMANJE OBVEZNIC NEGAŽIRANIH PREDVOJNIH DOLGOV BIVŠE AVSTRO-GRSKE MONARHIJE.

Mnogi se niso odzvali odredbi gospo- da finančnega ministra D. br. 4417 z dne 8. marca 1923, ki je bila objavljena s tukaj- njim razglasom št. A IV 1470/2-1923 z dne 31. marca 1923, v Uradnem listu št. 29 iz leta 1922 in niso oddali svojih obveznic ne- gažiranih predvojnih dolgov bivše avstro- grske monarhije. Ker se pa po odločbi re- paracijske komisije v Parizu upoštevajo pri razdelitvi dolgov le odvzete obveznice in ker bodo za lastnike imele vrednost le nove obveznice, ki jih bodo prejeli namesto oddanih starih obveznic, je gospod finanč- ni minister z odločbo D. br. 3131 z dne 10. marca 1923 odredil to-le:

»Lastniki nižje označenih obveznic pred- vojnega negažiranega dolga bivše avstro- grske monarhije naj jih pošljejo najdalje do 1. aprila 1924 s kuponimi ali obrest- nimi polami vred direktno generalni direk- ciji državnih dolgov v Beograd s spremno kolekoprosto vlogo, v kateri naj obvezni- ca označijo po tipu, emisiji, seriji, po šte- vilkah in po nominalni vrednosti. V vlogi naj se navede tudi najbližnji davčni urad, preko katerega bo potem generalna direk- cija vrnila reverse za prejete obveznice. Reverse naj se skrbno hranijo, ker so bodo samo zanje izdajale nove obveznice.

Generalna direkcija državnih dolgov prejema bo vse obveznice ne glede na to ali so žigosane ali ne ter ali imajo kak- tuj ali naš žig.

Obveznice, ki se ne nahajajo v rokah lastnikov — naših državljanov — namreč so deponirane ter se hranijo iz kakršnega- koli naslova na našem ozemlju pri ban- kah, državnih ali privatnih ustanovah ali pri privatnikih, morajo oddati oni, ki jih upra- vljajo in hranijo in nosijo polno materijal- no odgovornost napram lastnikom. Če bi jih ne oddali.

Dolgovi, katerih obveznice se po od- ločbi reparacijske komisije odvezemajo ra- di porazdelitve med vdeležene države, in za katere se bodo lastnikom izdajale nove obveznice, so ti-le:

I. avstrijski dolgov: 1.) 4,2% unificirani dolg februar-avgust, 2.) 4,2% unificirani dolg apríl-oktober, 3.) 4% konvertirani dolg, 4.) 4% dolg v zlatu, 5.) 4% avstrijski dolg v papirju, 6.) 3 1/2% investicijski dolg, 7.) 4 1/2% dolg državnih blagin iz l. 1914, 8.) dolg zavarovalnih društev.

II. Ogrski dolgov: 1.) 4% madžarski dolg v zlatu, 2.) 4% dolg v kronah, 3.)

4 1/2% dolg v štirih veljavah (v kronah, markah, frankih in šterlingih) iz leta 1913, 4.) 4 1/2% amortizacijski dolg v štirih veljavah (v kronah, markah, frankih in šterlin- gih) iz l. 1914, 5.) Budimpeštanska emisija obveznic 4% dolga za znižanje zemljiške- ga davka in 6.) Budimpeštanska emisija obveznic 4 1/2% dolga za odkup pravic za točenje pijač.

III. Zaostale svote sledečih starih dol- gov, ki niso bili unificirani in konvertirani: 1.) 2 1/2% dolg v konvencijski veljavi (Kon- ventionsschuld), zaostale obveznice iz l. 1815, 1847, 1851 serija A in 1852, 2.) 1% dolg v konvencijski veljavi z dne 1. junija 1819, 3.) 5% dolg v konvencijski veljavi iz l. 1816, 1847, 1851 serija A 1852 in 1856, 4.) izzrebali dolg (Verlosungsschuld) v kon- vencijski veljavi po cesarskem patentu z dne 21. marca 1818, 5.) 4% dolg v konve- cijski veljavi z dne 1. decembra 1820 in z dne 1. avgusta 1830, nastalo po konvenciji starih dolgov po 5 in 6%; 6.) 3% dolg v konvencijski veljavi z dne 1. decembra 1835 7.) 4 1/2% dolg v konvencijski veljavi iz l. 1849, 8.) obveznice dvorne komore (Hof- kammerobligationen) za stari dolg v salz- burgu, 9.) obveznice dvorne komore za pri- silno posojilo na Kranjskem l. 1805 in 1809, 10.) obveznice Salcburškega dolga (ob- veznice raznih Salcburških vlad) sklenje- ne v času pred konvencijo iz l. 1828, 11.) obveznice tirolskega dolga (emittirane pred l. 1814), 12.) obveznice domestikalnega dolga (Domesticalschuld) Kranjske, 13.) obveznice domestikalnega dolga za belja- sko okrožje, 14.) 4 1/2% in 5% vojne za- dolžnice in uradne revizije (Kriegsdar- lehenscheine und Amtsrequisitionen) Dol- nje Avstrije, ki so že izžrebane, pa niso bile konvertirane, 15.) Asignati in obvezni- ce za ostanek starega tirolskega konverti- ranega dolga, 16.) 5% konvertirani dolg z dne 1. julija 1849, ki tvorijo obresti in pre- mije državne loterije, konvertirane v eno po- sojilo, 17.) 5% dolg z dne 30. septembra, serija B, 18.) 5% dolg z dne 1. julija 1852 v funtih šterlingih, najet na Angleškem, 19.) 5% narodno posojilo (Nationalanleihe) z dne 26. junija 1857, 20.) 5% dolg z dne 1. julija 1854, plačan v Frankfurtu in Am- sterdamu, 21.) obveznice, nastale iz kon- vertizacije po cesarski naredbi z dne 3. sep- tembra 1858, 22.) obveznice, nastale iz iz- žrebanjem starega državnega dolga po patentu z dne 21. marca 1818, 23.) 5% dolg, emittiran z zakonom z dne 25. avgu- sta 1866, 24.) 5% dolg z dne 11. maja 1864 v goldinarjih, 25.) 5% dolg z dne 23. no-

vembra 1865 v goldinarjih, 26.) obveznice dvorne komore (Hofkammerobligationen) po 3% na odvzete srebrnih cerkvenih pred- metov iz leta 1809. Prednja odločba se po razpisu generalne direktije državnih dol- gov z dne 10. tm., D. br. 3131 zato tako pozno objavlja, ker je odločba reparacijske komisije v Parizu posno došla.

★ ★ ★

—g Novosadski blagovna borza 20. marca. Na produkti borzi notrajo: Pse- nica baška 79-80 kg. 2%, 4 vag. 332.50, ba- ška pariteta Zenta, 2 vag. 330, koruza ba- ška 81 m pol vag. 347.50—355, moka baza »Os« dupl. kasa 1 vag. 500, »Oss« pariteta Novi Sad, 1 vag. 520, št. 2+ 1 vag. 440, št. »6+ 1 vag. 325, št. »7+ 1 vag. 260, št. »7+ 1 vag. 245, otrobi v papirnatih vrečah, Novi Sad, 100% kasa 1 vag. 220. Tendence nelpremenjena.

—g Kmetijsko-posebna predavanja za barjansko prebivalstvo so se uveljavila letos na mestni ljudski šoli na Barju. Prvo pre- davanje se je vršilo preteklo nedeljo, kjer je g. kmetijski svetnik Rohmann razpra- vljal o načini in sredstvih za zboljšanje barjanskih zemljišč. Predavanja so se de- ležili mnogi posestniki in kmetijski fam- lie in so z velikim zanimanjem in pozorno- stjo sledili predavateljevim navodilom in posku- bi v obče. Za ta predavanja je prebiva- lstvo barjanskih vasi tudi šol. vodite- lju, ki jih je odkrbel, hvaležno.

—g Oglasi. (Podatki pri trg. zbornici v Ljubljani na vpogled.) Dobava zabojev. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši 31. marca ob 11. dop. oteralna licitacija za dobavo 1200 zabo-jev za prepečenec. — Dobava železnih omar za karte. Pri ravnatelstvu drž. že- leznice v Subotici se vrši 11. aprila oteral- na licitacija glede dobave 20 železnih omar za karte. — Dobava materiala za zgradbo železnice. Pri ravnatelstvu drž. železnice v Subotici se vrši 11. aprila oter- alna licitacija za dobavo materiala za zgradbo železnice. — Prodaja luksuznega avta. Glavna carinarnica v Ljub- ljani proda 10. aprila ob 10. dop. v garaži firme »Baikar« v Ljubljani luksuzni avto znamke »Itala«.

—g Dobava električnega materiala. Direkcija drž. železnice v Ljubljani razpi- suje dobavo raznega električnega materi- jala. Pogoji pri ekonomskem odeljenju. Ko- lekovane ponudbe do 31. tm.

—g Dobava martinovega jekla. Direk- cija drž. železnice v Ljubljani razpišuje oteralno licitacijo na 9. aprila za dobavo 12.000 kg martinovega jekla. Pogoji pri ekonomskem odeljenju.

Orožij.

Jezikovne težave.

Neka mlada slikarica je potovala peš po Španiji. Zaprta je v utrujena je pri- spela nekega dne v neko vaško krčmo. Rada bi pila mleko, ali ni znala niti besede španski. Toda znala si je pomagati in naslikala je v svojo skicirko različno ve- liko kravo, segla je v žep in požvenkljala s denarjem. Gostilničar je razumno pri- kimal: gostobesedno je hitro odšel. Po pri- bližno dobri uri se je vrnil in je izročil po- mič vstopnico za bikoarbo...

• Zanimiv lov v Karpatih. Logar dr- žavne gošdne uprave v Nem. Mokri: Pod- karpatski Rusiji K. Dacor je ujel pri zasle- dovanju volka velikega lepega risa. Tretji dan je zgrabil past na istem mestu dru- ga risa. To je pač zanimiv lov, ker je ta krvočolna mačka v ondotnih prostorih šumah jako redka prikazen. Kakor znano, je ris v lesovih, kjer se drži divjačina, naj- škodljivejša zver.

• Mlad morilec. V kraju Landelles okraj Valomja v Belgiji je bil prijet neki 18 letni mladenič, ki je s svojim 15 letnim tovaršem usmrtil osem oseb. Žrtve so bili ljudje, ki so se sprehajali ob obrežju Sambe Dečka sta pasante zabodla, nato oropala in vrгла trupla v reko.

• Novo odkritje v radio-tehniki. V St. Louisu v Ameriki so napravili interesanten poskus s prenašanjem srčnih utripov radi- škim putem. Profesor Abbott se je sprehajal na odru pred slušatelji univerze Purdue semintja ter je imel predavanje. Pri sebi je imel aparat Mikrophon stethoscope, kateri je sprejemal njegove srčne utripe in jih pošiljal radijskim putem dalje. Profe- sorjeve srčne utripe so popolnoma razloč- no čuli in sprejeli v nekom 500 m h torej 800 km oddaljenem kraju v Texasu. Rezul- tat tega poskusa, potem katerega se je popolnoma jasno preneslo utripanje srca na daljavo 800 km, je zopet nov rekord v radio-tehniki.

• Koliko pisem prejema Ford dnevno? Newyorški mesečnik »American Magazine« proučuje interesanten članek o brezštev- nih pisem, ki jih dnevno prinaša pošta ameriškega Krezu in kraju avtomobilov Henryju Fordu. Brez dvoma ni v Ameriki osebe, ki bi prelela na leto, kakor Henry Ford, okroglo milijon pisem. Navlek ogromnemu številu dopisov, katerih pre- tezna večina je naslovljena na Forda, ne ostane ni eno pismo neprečitano. Težko delo, dnevno pošiljatev 3000 pisem vestno prečitati in nanja odgovorjati, opravlja privatni tajnik ameriškega veleindustrija-

ca M. Liebold. Samo ob sebi je umevno, da odpošiljatelj pisem ponajveč prosi- jo Forda za podporo. Ljudje vseh slojev in poklicev, žene in moški, trgovci in iznaj- ditelji, učenjaki in umetniki zaupajo kralju avtomobilov svoje težke skrbi in pričaku- je od njegove dorečljivosti pomoči v svo- jih stiski. Ako bi Ford ugodil vsem željam svojih prosilcev, bi moral največji del svojega neizmernega premoženja in svo- jih kolosalnih dohodkov razdeliti med pro- sece; kajti veličanska vsota, ki se leino zahteva od Forda, bi po mnenju njegovega tajnika presegala 400 milijonov dolarjev. Veliko število prošnji je odposlanih od propadlih gemijev, nesrečnih iznajditeljev, ki nimajo sredstev, da bi dovršili svoje projekte ali eksperimente, kateri bi jim ka- kor zatrjujejo Fordu, prinesli mnogo mili- jard. Pisma z 20 do 25 strani obsegajočo vsebino tudi niso redka. V takih pislih odpošiljatelj obširno navaja potek svojega življenja, svoje neuspele projekte in skuša s lirčnim patosom pridobiti kralja avto- mobilov za svoj cilj. Na stotine poročnih žensk se obrača na Forda in ga prošijo, da povzame dolgeve, ki so jih napravile brez vednosti svojega moža. Mlajši ljudje, dijaki in devotke bi rade imele avtomobil, motorno kolo ali celo klavir. Seveda »gra- tisa«. V zadnjem času nadlegujejo Forda številni prošnji, ki bi radi od njega imeli majhen radio-aparat za darilo. Večina pi- sem prihaja iz Newyorka, iz Chikage in iz večjih mest Kanade. Mnogo pisem pa prihaja tudi iz Evrope.

• Dvoboj med bikom in levom. Neko poročilo iz Mairici kaže čuden dvoboj, ki ga hrvovalci bik, kateri je bil napaden na paši od levinja. Bik je bil kasneje opažen pod nekim drevesom. Bil je popolnoma zmuren, njegovi rogovji so bili okrvavlje- ni in manjkalo mu je pol repa. Nekaj me- trov dalje so našli levino mrtvo. Njeno truplo je bilo na mnogih krajih od bikovih rogov popolnoma razmesarjeno in tudi njej je manjkalo del repa. Bik je treščil levnjvo s strahovitvo silo večkrat ob dre- vo, pod katerim so ga kasneje našli.

Poizvedbe.

— Zgubila se je knjiga »Ivanja« (popl- sovanje oblek) na lme Dermosa od šival- nice v Kolodvorski ul. Šiška do Dunajske ceste št. 31. Odda naj se proti nagradi v upravi Slov. Naroda.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Naročajte Slovenski Narod!

Razglas.

Meščanska korporacija v Kostanjevici preda približno 500—600 m² še stojčega hrastovega lesa. Ozid leži tik ob državni cesti pri Kostanjevici. Event. ponudbe na: »Načelstvo meščanske korporacije v Kos- tanjevici«.

Ne razbijate si glava!

Pa ako trebate dobar i va- ljani pisali stroj, kupite samo

UNDERWOOD

Skladište: ZAGREB, Mesnička ulica 1

Pisemski papir priporoča Narodna knjigarna.

Končno sem našel

prvovrstno blago po najnižjih cenah pri

A. Šinkovic nasl. K. Soss

Ljubljana, Mostni trg 19

Tam se vrši INVENTURNA PRO- DAJA.

Vsakdo naj poskusi! Garantiram, da bo zadovoljen!

Otvoritev.

Tvrda

Franc Szantner

Specijalist za ortopedična in anatomična obuvanja in zaloga čevljev

sprejema naročila za čevlje po meri in popravila

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Pišite se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa Din 5.—

Prodaj

Otroški voziček se poceni proda. — Rim- ska cesta št. 11. 2019

Službe

Akademik

Želi dati pouk srednje- šolcu ali podobno. Ho- norar po dogovoru. — Prijave se prosijo pod »Točnost/2022« na upr-avo »Slov. Naroda«.

Absolventinja

trgovskega tečaja, večja stenografije in stroje- pisja, s nekoliko prakse, išče primerne službe v pisarni. — Ponudbe pod »Pridnost in vestnost 2016« na upravo »Slov. Naroda«.

Samostojna

kuharka

se išče za v Ljubljani, katera mora znati iz- vrstno kuhati; kuhala bi le za štiri osebe. Re- flectira se samo na do- titine, ki so služile pri boljših rodbinah. Na- stop takoj ali čez 14 dni; plača 1200 kron meseč- no. — Naslov pove upra-va »Slov. Naroda«. 2023

Sprejemem boljšo kuharico,

k dvema osebama, ki zna- navadno kuhati. Biti mo- ra mlada, zelo čista in pridna, z dobrimi priče- valji. Pomagala bi tudi ne- koliko sobarici. Nastop 1. aprila. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 2004

V službo

se sprejme takoj dobro verzirana starejša samo- stojna ženska pisarniška moč, ki je spretna v ra- čunstvu in strojepisju. Poleg slovenskega jezika se zahteva znanje nem- ščine. Hrana in stanova- nje v hiši. Prednost imajo one, ki so služile na deželi. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 2027

Stanovanja

Soba in kabinet ali samo soba (partar ali I. nadstropje) v bližini kolodvora — se išče. — Ponudbe pod »Meblovna« na ali prazna soba/2001« na upravo »Slov. Nar.«.

Mlad zakonski par

brez otrok išče lepo me- blovano sobo pri boljši rodbini, po možnosti s hrano in postrežbo. Pla- ča postrežbo stvar. — Ponudbe na upravo »Sl. Nar.« pod »12.000/1994«.

2 meblovani sobi

po možnosti v sredini mesta ali v kaki lepi vili išče eleganten gospod s soprogo. — Naslov: Ho- tel »Tratnik«, Ljubljana. 1997

Iščem vrazno sobo in kuhinjo.

Plačam do 750 Din me- sečno. — Ponudbe pod »Mirna stranka/2017« na upravo »Slov. Naroda«.

Neopremljeno

sobo iščem

za svojo mater v šent- peterskem ali vodmat- skem okraju. — Plačam po dogovoru. — Ponu- be na V. Fortič, Holzap- fova ulica 5. 2031

Ku'im

Par uhanov

in prstan s briljanti — kupim. — Ponudbe pod »Briljant/2023« na upra-vo »Slov. Naroda«.

Sodi!

Kupijo se trije dobro ohranjeni vsaki hrastovi sodi od 50 do 60 hl. — Ponudbe pod »Sodi 2026« na upravo »Slov. Naroda«.

Menremitne

Parcela

v bližini glavnega kolo- dvora po ugodni ceni neprodaj. — Vpraša se pri g. stavbniku J. Breu- crju, Vojaška ul. 16a. 2021

Na Sušaku dvokatnica vila,

na moru, sa morskim ku- palištem. Sedam soba i svim nuzgednim prostori- jama. Vrt okolo vile. Prodaje se radi odlaska. Cijena 2.300.000 Din. — Kupac može se odmah useliti. Adresa: »Grba«, Sušak, Pošt. pret. 154. 1934

Dopisovanje

Resnega znanja!

Zelim se poročiti z mladenko, staro 18 do 23 let, katera je dovršila gospodinjsko šolo, ali pa tudi temu primerno. — Po možnosti prosim pri- ložiti tudi sliko sedanje starosti. Star sem 26 let in imam trgovsko iz- obrazbo. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Moderna kultura 2028«.

Razno

Okasion-slammike

od 10 do 100 Din razpro- dajam samo od 20. do 30. marca. — Horvat, mo- diska, Stari trg 21. 1971

Na dobro domačo hrano

se sprejmejo 3—4 gov- spodje. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 2011

SLIKE za

legitimacije

izdeluje najhitreje foto- graf Hugon Hibber, Ljub- ljana, Valvazorjev trg. 1852

Pletenine

vseh vrst in prediskarila ročnih del, najmoderne- ji vzorci. Cene nizke. — L. Turk, Pred Skofijo 1, I. nadstropje (v pre- jšnji poslopju Kreditne banke). 938

Velikonočne

in razne druge RAZ- GLEDNICE IN SOLSKE POTREBŠČINE na do- bello najceneje pri — L. Pevalek, trgovina pa- pirja, Ljubljana, Židov- ska ulica. 1966

Kako postanem bogat?

Ako želite, da postanete bogat, pošljite v priporoče- nem listu svojo točno in šitno izpisano adreso z naznačenjem va- šega zanimanja in samo 3 poštne znamke po 3 di- narje na adreso:

Smederevo, Nemanjina br. 24, Nikola Nikolajević nakar takoj dobite odgovor.

„Thonet-Mundus“

Brzejavli: THONETMUNDUS. Telefon interurban 33 i 63.

U Jugoslaviji najstarije i naj- veće poduzeće u toj struci! Najveća sposobnost! Export u sve zemlje!

Hrvatska tvornica pokućstva iz savijenog drva d. d.

Varaždin

proizvaja sve vrste pokuć- tva (poglavito stolice) iz masivno savijenog drva od najjednostavnije do najras- kojnije izradbe u priznato nenadmašivoj kvaliteti; za stanove, urede, svratišta, kavane i restoracije.

Tražite marku „THONET-MUNDUS“, koja je poznata pod zaštitnim znakom „GLOBUS“. Proizvodi se dobivaju u svim boljim trgovinama pokućstva!